Lekcia 3 Vianočné prípravy

Slovná zásoba:	vlastný, zdobiť, vytvoriť, opatrne, kapustnica, klobása, ryba, zemiakový šalát, oblátky, hubová polievka, halušky, škorica, korenie, Vianoce, škriatok, tradičný, moderný
Vetné väzby:	Kedy bude sviatok?
Funkčné frázy:	Smiem si zobrať? Prepáč...
Inštrukčný jazyk:	podaj(me), spoj, utvor, prilož, prečiarkni, vyrieš zadanie
Pomôcky:	ilustrácie k príbehu Aničkin vianočný koláč; farebné stuhy

Privítanie

Učiteľ s deťmi sedí v kruhu, privíta ich básničkou, pričom voľne prechádza do dialógu o darčekoch a pocitoch vianočného (zimného) obdobia.

Želáme si dobrý deň,
šťastie, zdravie, pokoj len.
Každý bude veselý,
s darčekom sa podelí.

1. Naladenie na tému

Učiteľ sa pýta detí: *Ako sa volá sviatok, na ktorý sa pripravujeme? Kedy budú Vianoce?* Učiteľ sa opätovne vráti ku kalendáru a aktuálnemu dňu v mesiaci. Spolu s deťmi zaznačia aktuálny deň. Učiteľ povie zadanie: *Prečiarknime dni, ktoré už boli v decembri. Spočítajme: Koľko dní zostáva do Vianoc?* Spolu s deťmi v kalendári spočítajú/skontrolujú, koľko dní zostáva do Vianoc. *Aký je výsledok/riešenie zadania?*
Vychádzajúc z aktuálneho dňa učiteľ kladie otázky o jedlách, ktoré deti majú na raňajky, obed a večeru v bežnom dni. *O koľkej raňajkuješ/obeduješ/večeriaš? Čo rád ješ na raňajky? Kto pripravuje raňajky? Aké jedlo si nosíš do školy? Môžeš jesť v škole?*
Po konverzácii o jedlách v bežné dni zadá otázku *Čo jeme na Vianoce?* V tejto konverzácii o jedlách, uvedie pojem *sviatočné jedlá*, ktoré pripravujeme pre špeciálne príležitosti. Môže tiež pokračovať v diskusii o tradičných a moderných jedlách (hubová polievka, kapustnica, halušky, zemiakový šalát, ryba, oblátky).

Pozn. pre učiteľa: Rozdelenie jedál na bežné a sviatočné/tradičné a moderné nie je vždy jednoznačné. Je potrebné brať do úvahy kultúrne a regionálne odlišnosti a zvyky.

2. Príbeh Aničkin vianočný koláč

Príbeh sa spája s predchádzajúcou aktivitou. Avšak pred samotným čítaním je vhodné vrátiť sa k slovnej zásobe činností v rodine. Učiteľ zameria pozornosť na špecifické činnosti prípravy vianočných sviatkov. Napr. *príprava na Vianoce, upratovanie, nakupovanie, príprava darčekov, pečenie, zdobenie atď.* Následne učiteľ predloží pred deti ilustrácie a číta príbeh – prvé čítanie.

V jedno zimné ráno sa malá Anička rozhodne, že upečie vianočný koláč pre svojich rodičov a súrodencov. Premýšľa. „Upečiem čokoládový alebo ovocný koláč?“ Má rada ovocie, najradšej jablká, hrušky a slivky. „Upečiem ovocný koláč.“ povie hlasno.

Do misky vkladá múku, cukor, maslo a vajíčka. Začne miešať. Zrazu sa z misky ozve sa slabý hlas: „Pomôž mi!“ Anička pozerá do misky: „Kto si? Kde si?“ Z misky sa zas ozve hlas: „Som rozprávkový šéfkuchár.“

Anička sa zvedavo naňho pozerá a pýta sa: „Čo robíš v mojej miske?“ „Strážim v miske všetko. Chcem ti pomôcť upiecť chutný koláč.“ „To je skvelé. To je super!“ teší sa Anička. „Pomôž mi, čo mám urobiť?“ Rozprávkový šéfkuchár ovoniava ingrediencie a dáva inštrukcie: „Pridaj škoricu, pridaj štipku perníkového korenia! Opatrne, naozaj len štipku!“ Anička rýchlo pridá škoricu aj korenie. Rozprávkový šéfkuchár znova ovoniava a zvolá: „Pridaj vanilku a mleté orechy.“ V miske všetko vonia. Rozprávkový šéfkuchár pokračuje: „Vylej cesto do formy a ulož naň ovocie!“ Anička naleje cesto do formy, ukladá naň kúsky ovocia a šup s ním do rúry. V kuchyni všetko vonia. Upečený koláč vyberie z rúry, položí na stôl a volá rodičov a súrodencov.

Rodičia ochutnávajú: „Je výborný, Anička! Ako sa ti to podarilo?“ „Pomáhal mi kamarát.“ odpovie Anička. Všetci sa dookola pozerajú, no nikoho nevidia.

3. Otázky zamerané na porozumenie príbehu:

Príbeh číta učiteľ po častiach – druhé čítanie. Pracuje s výrokmi/otázkami a odpoveďami áno – nie. Použiť možno kartičky so symbolmi (zelená – áno, červená – nie, príp. dohodnuté symboly, napr. palec hore, palec dole, postaviť sa, kľuknúť si/zostať sedieť a pod.).

- Koláč pečie mama./ Pečie koláč mama?
- Koláč je čokoládový./Je koláč čokoládový?
- Pri pečení Aničke pomáha brat./ Pomáha Aničke pri pečení brat?
- Uvideli rodičia rozprávkového šéfkuchára? Atď.

Otázky vyžadujúce krátku odpoveď (1-2 slová), ktorá priamo vyplýva z textu.

- Čo robí Anička v kuchyni?
- Pre koho pečie koláč Anička?
- Aký koláč pečie Anička?
- Aké ovocie má Anička rada?
- Kto jej pomáha?
- Čo poradil kamarát Aničke?
- Koľkokrát jej poradil?
- Do čoho naliala cesto?
- Kde sa piekol koláč?

Otázky na hľadanie riešení – rozvíjanie komunikačných schopností a tvorivého myslenia.

- Prečo rozprávkového šéfkuchára rodičia nevideli?
- Aký koláč by si upiekol/la ty (sám/sama/vlastnými rukami)?
- Komu by si upiekol koláč ty? Prečo?

4. Práca s ilustráciami Aničkin vianočný koláč

Učiteľ pracuje s ilustráciami k príbehu. Úlohou jedného dieťaťa je opísať ilustráciu, napr. čo v ilustrácii vidí – jednoduchý opis ilustrácie, resp. čo sa v ilustrácii odohráva – jednoduchý dej.

Na stole je múka.
Na stole je cukor.
Anička pečie.
Aničke pomáha škriatok.
Škriatok radí Aničke.
Na stole sú vajíčka.

5. Hra: Koláč

Vychádzajúc z príbehu o Aničke, navodíme hru v priestore triedy. Učiteľ na podlahe z farebných stúh vytvorí 3 farebné kruhy symbolizujúce koláče – červený koláč, zelený koláč, žltý koláč. Deti ich ozdobia dostupnými predmetmi. Učiteľ formuluje inštrukcie:
Na červený/zelený/žltý koláč polož jednu žltú ozdobu.
Na červený/zelený/žltý koláč pridaj/prilož do stredu/na okraje koláča päť ozdôb.
Na červený/zelený/žltý koláč poukladaj žlté ovocie.
V komunikácii s deťmi dbá učiteľ na dodržiavanie pravidiel slušného správania. Učí deti, napríklad, vyžiadať si predmet so slovami: *Smiem si zobrať? Prepáč, môžeš mi pomôcť? Posunieš sa? Môžeš mi podať... ?*

Pozn. pre učiteľa: V aktivite učiteľ môže použiť také ozdoby, ktoré mu poskytuje materiálne zabezpečenie školy, ale aj materiály priložené k jazykovému programu – loptičky, stuhy, papiere – obrázky s jedlom (ovocie).

6. Záver

Učiteľka sa rozlúči s deťmi riekankou/pesničkou.

Ďakujeme, ďakujeme, že sme boli spolu.
Dovidenia, dovidenia, vidíme sa znovu.

Sneží, sneží, sneh sa sype,
Nezatváraj, mráz nás štípe.
Ústa máme od medu,
chceme spievať koledu.

Keď som išiel od Magdule,
stúpal som jej na snehule.
Búchali, čľapkali,
sivé očká plakali.

Sivé očká, čo plačete,
vari väčší koláč chcete?
Dám Vám aj iného,
medovníčka sladkého. (Š.Moravčík)